

*Bureau voor
grensoverschrijdende
samenwerking*

voor de sectoren
verslaving,
preventie en beleid

BINAAD

SPECIALE UITGAVE

Het jaar 2003

Werkverslag

tactus
instelling voor verslavingszorg

Landschaftsverband
Westfalen-Lippe www.lwl.org

Ombouw in het "BINAD-Huis"

In 2003 kon in het "oude BINAD-huis" onveranderd en in de bekende bezetting worden gewerkt:

Hans van Ommen, Rüdiger Klebeck, Mechthild Neuer, Josefine Beiers (administratie), Elke Knuck (verplichte stage na beroepsopleiding tot maatschappelijk werkster).

Omdat de financiering voor het Nederlandse bureau eind 2003 afliep en ook het Ministerium für Gesundheit, Soziales, Frauen und Familie NRW de subsidie voor 2004 verlaagd heeft, is het BINAD-team na de jaarwisseling 2003/2004 kleiner geworden. Het werk van het Bureau voor Grensoverschrijdende Samenwerking – BINAD – wordt in 2004 nu door één persoon in een werkweek van 25 uur plus administratieve hulp uitgevoerd. Voor taken binnen het project – ook na 2004 – zal waarschijnlijk extra mankracht beschikbaar gesteld worden.

Over het geheel gezien was het een succesvol jaar met veel ontmoetingen, uitwisselingen en publicaties, die nuttig en informatief voor de praktijk zijn. Dit was voor alle betrokkenen een verrijking. Ook wanneer in eerste instantie de belangstelling voor samenwerking met collega's uit het buurland aan Duitse kant groter is dan aan Nederlandse kant, is het toch zo dat na iedere Nederlands-Duitse uitwisseling – naast de inhoudelijk input – de ontmoeting en de gesprekken met collega's uit het buurland als extra winst worden gezien door de deelnemers.

Dreigende en gedeeltelijk al doorgevoerde bezuinigingen, zowel op deelstaat- alsook op gemeentelijk niveau, waarmee de instellingen voor verslavingszorg in Nordrhein-Westfalen en in Nederland geconfronteerd werden, zorgden ervoor dat de collega's minder mogelijkheden hadden. Deze staan dan niet meer ter beschikking voor samenwerking met het buurland of worden geconfronteerd met moeilijkere omstandigheden. Het jaar 2003 werd voor BINAD gekenmerkt door een interne "nieuwe oriëntatie". BINAD hoorde sinds de oprichting bij de gezondheidsafdeling van de LWL. Deze werd door het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd van de Landesrat, dr. Wolfgang Pittrich, opgeheven. BINAD werd toen ondergebracht bij de afdeling "Landesjugendamt und Westfälische Schulen", die onder de leiding staat van Landesrat Hans Meyer.

Het BINAD-team van links naar rechts:

Mechthild Neuer, Hans van Ommen, Rüdiger Klebeck, Elke Knuck, Josefine Beiers

Jaarverslag 2003

De grensoverschrijdende opzet van het werk

Karakteristiek voor het werk van het bureau is dat het in principe georiënteerd is op binationale thema's en partners. Conferenties, seminars, projecten, workshops, vergaderingen, inleidingen etc. hebben betrekking op de Nederlands-Duitse samenwerking en publicaties en geven thema's door die relevant zijn voor de praktijk van de verslavingszorg aan beide zijden van de grens. Daarbij wordt ook gebruik gemaakt van de ervaringen van andere Europese landen.

Doelstellingen van het werk

De activiteiten hebben het doel om grensoverschrijdend informatie over de meest uiteenlopende thema's in de verslavingsproblematiek door te geven en daarover met de partners aan deze en gene zijde van de grens inhoudelijk in gesprek te komen. Daarbij zijn vooral preventieve strategieën, opzet en methoden van behandeling, maar ook ontwikkelingen in het drugsbeleid van groot belang. In de door BINAD begeleide Duits-Nederlandse projecten wordt de ontmoeting, het leren van elkaar en het uittesten van alternatieven op de meest uiteenlopende taakgebieden van de verslavingszorg, waarmee in het andere land goede ervaringen werden opgedaan, geïntensiveerd.

1. De gerealiseerde taken in het verslagjaar 2003

1.1 Taakgebied publicaties

De BINAD-publicaties werden in de eerste plaats via het 700 adressen omvattende BINAD-adresbestand en ook met behulp van infostands en ten tweede op bijeenkomsten en congressen en op aanvraag verspreid. Daarnaast kunnen de publicaties via de website van BINAD (**www.binad.de**) worden gedownload. Hiervan wordt steeds meer gebruik gemaakt.

In 2003 verschenen:

- o BINAD-INFO 24 "Uitdagingen voor de verslavingszorg" (januari t/m juni 2003)/ "Herausforderungen an die Suchthilfe" (1. Halbjahr 2003)
- o BINAD-INFO 25 Wat blijft er in de toekomst over van de veelzijdigheid van de verslavingszorg?(juli t/m december)/ "Was wird aus der Vielfältigkeit der Suchthilfe?" 2. Halbjahr 2003)
- o Manual oudercursus "Hilfe mein Kind pubertiert – Alkohol, Drogen und Unterstützung bei der Erziehung" (eerste druk, eerste helft 2003) tweede druk januari 2004; Vertaling en bewerking van de Nederlandse uitgave "Alcohol, drugs en opvoedingsondersteuning"

- o "Leuchtfener an der Küste" – Neue Ansatzpunkte für die Suchtprävention (eerste helft 2003); Vertaling van "Vuren op de kust"
- o "Unsere Grenze und Cannabis" Cannabis-Prävention in der Grenzregion Venlo-Viersen. Geproduceerd in samenwerking tussen BINAD, het CAD Limburg, de Drogenberatung Viersen en de Gemeinde Venlo; januari 2003

1.2 Taakgebied samenwerking, netwerken en projectontwikkeling

In 2003 vonden **in totaal 56 bijeenkomsten met samenwerkingspartners** plaats. Gezamenlijke ideeën, strategieën voor de aanpak, uitwisselingen tussen deskundigen en projecten werden ontwikkeld en gerealiseerd.

De volgende activiteiten moeten met name worden genoemd:

- o Organiseren van een **thematische bijeenkomst over de samenwerking tussen instellingen voor jeugd- en verslavingszorg in de regio Steinfurt**. Samen met partners van beide sectoren werd deze gepland en intensief voorbereid. Op deze bijeenkomst werd een Nederlands samenwerkingsmodel voorgesteld en een begin gemaakt met komende gestructureerde samenwerking tussen beide sectoren. De op de bijeenkomst benoemde vertegenwoordigers van de betrokken instellingen komen regelmatig bijeen in een stuurgroep en hebben al een eerste gezamenlijke bijeenkomst voor deskundigen georganiseerd.
- o Er vonden **twee workshops** met Duitse en Nederlandse vertegenwoordigers van de verslavings- en jeugdzorg plaats. Dit was een **samenwerking tussen BINAD en de Landelijke Steunfunctie Preventie (LSP)**. Het thema was een eerste kennismaking met de methode "motiverende gespreksleiding" (plaats: Hardenberg/NL en Nettetal bij Viersen/D). In Hardenberg konden de deelnemers van deze workshop verder ter plekke een instelling voor jeugdzorg leren kennen.

Verder werd in **samenwerking met LSP** het thema "kinderen van verslaafde ouders" opgepakt. In de eerste plaats vond in Utrecht een themamiddag met prof. dr. Klein plaats. Hij verduidelijkte de landelijke werkgroep van collega's uit de verslavingszorg die met deze doelgroep en ook met kinderen van psychisch zieke ouders werken, de bestaande activiteiten en projecten in NRW en stelde het onderzoeksspeerpunt verslaving van de KFH Keulen en enkele onderzoeksresultaten voor.

In de tweede plaats gaven enkele Nederlandse collega's een inleiding voor de werkgroep "**Hilfen für Kinder von Suchtkranken NRW**" in Keulen. Daarbij stonden de functies van het bureau "Basiszorg" centraal, zoals ervaringen met moeder-kind interventies, KVO-management (kinderen van verslaafde ouders) en de omgang met een dubbele diagnose in het gezin.

- o In het kader van de samenwerking tussen BINAD, het CAD Limburg, de Drogenberatung Viersen en de Gemeente Venlo vond een Duits-Nederlands **con-**

gres voor multiplicators (leerkrachten, medewerkers van de jeugdzorg etc.) plaats over het thema "Cannabis-preventie". BINAD gaf een inleiding op het congres. De samenwerkingspartners stelden naar aanleiding van de bijeenkomst en in het kader van het project "De voorkant van Hektor" **de tweetalige brochure** "Onze grens en cannabis" samen.

- o **"Cannabis"** was ook het thema van een **grensoverschrijdend vakcongres** van de consultatiebureaus voor verslaafden in Kleve en BINAD, dat naar aanleiding van het 25-jarige bestaan van de consultatiebureaus georganiseerd werd. BINAD fungeerde o.a. als gespreksleider van de plenaire discussie.
- o Ten behoeve van de **oudercursus-manual** aan Duitse zijde, werden drie presentatiebijeenkomsten gehouden, die samen met de Drogenberatung Kontakt-Rat-Hilfe e.V. Viersen werden georganiseerd. Aan 56 vakmensen uit de preventie uit Nordrhein-Westfalen in Viersen en in Münster werd de manual voorgesteld en uitgereikt. Het gevolg was dat de voorraad mappen zeer snel uitgeput was. De behoefte vanuit verschillende praktijkgebieden (verslavingszorg, jeugdzorg...) was onverwacht groot. Kort voor de jaarwisseling konden wij nog een kleine nieuwe oplage drukken.
- o Ook **het Nederlandse preventieve concept "Homepartys"**, dat de preventiedeskundigen van de consultatiebureaus in Rheda-Wiedenbrück, Hamm en Bottrop in de praktijk willen testen, werd in samenwerking met De Grift/GCV Arnhem in een workshop voorgesteld. Het definitieve concept zal in de komende maanden vertaald en gedrukt worden.
- o In samenwerking met de Rheinische Kliniken Bedburg-Hau werd een **uitwisseling** tussen Duitse, Nederlandse en Belgische collega's uit de poliklinische verslavingszorg over de thema's "Partydrugs – actuele ontwikkelingen in D, B en NL" en "Verslaving en psychosen/dubbele diagnoses" georganiseerd en gehouden. Van Duitse zijde waren o.a. de leden van de **Werkgroep van consultatiebureaus voor verslaving en drugs nabij de grens** vertegenwoordigd. Meerdere sprekers belichtten de thema's vanuit hun optiek. De collega's van het consultatiebureau Eschweiler presenteerden ter plekke hun bus, een mobiel consultatiebureau van het project "Rave-Shuttle", waarmee ze op party's preventief actief zijn.
- o De Duits-Nederlandse samenwerking, die BINAD tot aan de aanvraag van een gezamenlijk project (overnemen van het Kreuzbund-Zelfhulp-Verbond in Nederland en de praktijk van drugs-overkoepelende behandeling aan Duitse zijde) intensief begeleidde, werd in het kader van het INTERREG III –programma door de EUREGIO goedgekeurd en maakte als **Deutsch-Niederländischer-Verbund Suchthilfe/Duits-Nederlands-Verbond Verslavingszorg** een begin met het projectwerk. Op een vakcongres in november konden de eerste positieve ervaringen worden gepresenteerd.
- o Ook in de **Euregio Rijn-Waal** kwam er nieuw leven in de samenwerking tussen de Duitse en Nederlandse partners: zowel door de Nederlandse als de Duitse politie werd de idee voor een gecombineerd project voor verslavingspreventie en verkeersveiligheid met hoge prioriteit en energie opnieuw opgepakt, zodat een project-stuurgroep kon worden geïnstalleerd. Deze is voornemens het projectvoorstel in de eerste helft van 2004 in te dienen.

- o Bijzondere BINAD-activiteit aan Nederlandse zijde was de **advisering van medewerkers van enkele gemeenten**, c.q. gemeenteraadsleden op het gebied van het drugstourisme en de daarmee samenhangende problemen.
Ook de groeiende belangstelling van **collega's uit Oost-Europese landen** (Polen, Rusland, Litouwen, Letland...) voor het Nederlandse drugsbeleid en het hulp systeem maakte het nodig dat 16 workshops werden gehouden.
Meerdere **gastcolleges** werden voor studenten van de Duitse tak van de sociaal-pedagogische opleiding aan de Saxion-hogeschool te Enschede gehouden.
- o Het **commissiewerk** was eveneens vast bestanddeel van de BINAD-activiteiten, namelijk: Euregio gezondheidscommissie en begeleidingscommissie van de Arbeitsgemeinschaft Drogenarbeit und Drogenpolitik für NRW e. V. (AG DROPO). De Nederlandse "Klankbord-groep" beëindigde haar activiteiten.
- o De BINAD-medewerkers namen ten behoeve van het rechercheren van actuele informatie en zoeken naar bijdrages voor BINAD-INFO aan verschillende **bijeenkomsten en congressen** deel. BINAD was óf met een INFO-stand vertegenwoordigd, óf presenteerde in kleiner verband informatiemateriaal.
- o De medewerkers konden ook in 2003 d.m.v. in totaal 61 **seminars, workshops, excursies en inleidingen** uitwisseling, ontmoeting en samenwerking tussen de partners intensiveren. Het ging daarbij om eigen manifestaties, vakcongressen van andere organisaties en manifestaties met andere partners.
- o Er werd **196 keer** gebruik gemaakt van de service van BINAD aan Duitse zijde. Hier is een stijging t.o.v. 2002 te zien. Hiervoor is zeker ook de publicatie van de oudercursusmanual verantwoordelijk, die in totaal 97 keer besteld werd. In 25,1 % van de aanvragen werd gevraagd naar de eigenlijke BINAD-publicaties. 6% van de BINAD-klanten wilden antwoord op vragen naar het Nederlandse drugsbeleid en in 3,7 % van de gevallen ging het om cliëntgerichte vragen (zie voor meer gedetailleerde informatie hoofdstuk 2).

2. Vragen en verzoeken aan BINAD in 2003

In totaal kwamen in 2003 **264 verzoeken** van instellingen, inrichtingen, overheden of particulieren binnen bij BINAD, daarvan 196 in Münster en 68 in Enschede.

Op deze plaats zijn de verzoeken die bij het BINAD-bureau Münster binnenkwamen geëvalueerd. De hits op de BINAD-homepage konden voor het eerst worden becijferd, incl. het aantal downloads van BINAD-publicaties. **Gemiddeld waren er 2.195 hits per maand.**

In vergelijking tot 2002, waarin 126 verzoeken werden gericht aan het bureau in Münster, **was er sprake van een duidelijke stijging naar 196 verzoeken per telefoon, email of post.** Dit betekent een toename met ca. 55%.

De evaluatie vindt wederom plaats in twee categorieën (instellingen/organisaties/persoon) en "inhoud".

2.1 Verzoeken uit de categorieën:

Verslavingszorg / preventie: 73 (37,2 %)

Daarvan 70 % afkomstig uit NRW (daarvan 42 % uit Westfalen-Lippe), 15 % uit andere deelstaten en 15 % uit het buitenland

Gemeenten / 'Kreise': 42 (21,4 %)

Daarvan 90,5 % afkomstig uit NRW (daarvan 92 % uit Westfalen-Lippe) en 9,5 % uit andere deelstaten

Reclassering, sociale diensten, ziekenhuizen:

28 (14,3 %)

Daarvan 75 % afkomstig uit NRW (daarvan 85,7 % Westfalen-Lippe), 14,3 % uit andere deelstaten en 10,7 % uit het buitenland

Andere: 53 (27 %)

Hieronder vallen scholen, hogescholen/universiteiten, studenten, hogere organisaties, politie- en justitie, zelfhulp en particulieren.

Uit NRW waren afkomstig 58,5 % (daarvan 61,3 % Westfalen-Lippe), 37,7 % uit andere deelstaten en 3,8 % uit het buitenland

2.2 Verzoeken inhoudelijk:

Op grond van een aantal meervoudige verzoeken, is het aantal van 215 bij de evaluatie van de inhoud hoger dan het totaal aantal verzoeken.

Oudercursusmanual: 97 (45 %)

Daarvan 88,7 % uit NRW (daarvan 74,4 % Westfalen-Lippe), 10,3 % uit andere deelstaten en 1 % uit het buitenland

BINAD-publicaties: 54 (25,1 %)

Hieronder vallen actuele en oudere uitgaven van BINAD-INFO en extra publicaties. Daarvan 63 % uit NRW (daarvan 65 % Westfalen-Lippe), 28 % uit andere deelstaten en 9,3 % uit het buitenland

Bovendien registreerden wij nog 22 downloads

'Leuchfeuer an der Küste': 16 (7,4 %)

Deze uit het Nederlands vertaalde brochure met de ondertitel "Neue Ansätze in der Suchtprävention" (nieuwe concepten in de verslavingspreventie) werd in eerste instantie verstuurd naar alle medewerkers in de preventie in NRW. Samen met het versturen van bestelde exemplaren was de oplage uitverkocht.

Daarvan 87,5 % uit NRW (daarvan 86 % Westfalen-Lippe) en 12,5 % uit andere deelstaten

Vragen over het Nederlandse drugsbeleid:

13 (6 %)

Daarvan 54 % uit NRW (daarvan 28 % uit Westfalen-Lippe) en 46 % uit andere deelstaten

Cliëntgerichte vragen: 8 (3,7 %)

Daarvan 37,5 % uit NRW (daarvan 67 % uit Westfalen-Lippe), 50 % uit het buitenland en 12,5 % uit andere deelstaten

Andere: 27 (12,5 %)

Hierbij horen vragen naar ander materiaal, vragen over het Duitse drugsbeleid, over buitenlandse hulp voor verslaafden, advisering ten aanzien van manifestaties, algemene vragen over verslaving etc.

Daarvan 55,5 % uit NRW (daarvan 73 % uit Westfalen-Lippe), 22 % uit andere deelstaten en 24 % uit het buitenland.

2.3 Verzoeken aan het BINAD-bureau in Enschede

De 68 verzoeken aan Nederlandse zijde hadden vaak betrekking op het drugsbeleid en de verslavingszorg in beide landen.

Hierbij hoorden ook zeer praktische vragen die betrekking hadden op cliënten, zoals: mogelijkheden tot verstrekking van methadon of opname in de Nederlandse verslavingszorg.

3. Vooruitblik

Op grond van de in eerste instantie gewijzigde situatie wat betreft de mankracht, zal ook het voorzieningenaanbod van het bureau veranderen. Enerzijds kan – met het oog op de jarenlang opgebouwde en bijna vanzelfsprekende activiteiten, zoals BINAD-INFO – in dit jaar een reductie niet worden voorkomen, anderzijds zal in het kader van een project-subsidie sprake zijn van een breder, c.q. nieuw aanbod.

Er zijn verschillende vormen van projecten voor uitwisseling van ervaringen, transfer van informatie over grenzen heen gepland. In hoeverre de ter beschikking staande capaciteiten in dit jaar het uitwerken en publiceren van omvangrijke publicaties toelaat, kan op dit moment nog niet worden gezegd.

Colofon

Fachstelle grenzübergreifend Zusammenarbeit – BINAD Bureau voor grensoverschrijdende samenwerking – BINAD

Landschaftsverband Westfalen-Lippe
Afdeling Landesjugendamt und Westfälische Schulen, afdelingshoofd: Hans Meyer
Koordinationsstelle Sucht, hoofd: Wolfgang Rometsch

Warendorfer Str. 25 – 27
48133 Münster
tel.: 0251 – 591-3154
fax: 0251 – 591-5484
e-mail: mechthild.neuer@lwl.org oder
binad@lwl.org
internet: www.binad.de

TACTUS, instelling voor verslavingszorg
Afdeling Preventie
Bureau BINAD NL
Korte Hengelosestr. 24
Postbus 417
7500 AK Enschede
tel.: 0031-53-4824-750
fax: 0031-53-4824-760
e-mail: h.vanommen@tactus.nl
internet: www.tactus.nl